

Возд

ГАЗЕТ ЛЕДОНЫ: ВКП(б) ЛЕМДИНСА
РАЈКОМ ДА РАЈСПОЛКОМ

№ 97 (671)

ОКТАБР 22 ЛУН
1938 ВО

Петд тдлыгыя 10 номер

Смелжыка овладевајтны марксизм-ленинизм теоріяон

Уна со сурс партијној да непартијној болшевик бостис-нын Ставсоюзса Коммунистическој (болшевикјас) партијалыс исторія велддмб. Ленин—Сталин партијалыс героическој исторія велддмб отсалас м и ј а н кадјаслы овладејтны болшевикон, кыпддны налыс политическој бдтелност, вооружитны общество развѣтјелыс законјас тддмбн, революцијалыс двѣжушдј в ы н ј а с тддмбн. ВКП(б)-лнх исторія итожитд помешчкјаслыс да капиталистјаслыс власт пукылтдм вбсна, мјан странаын социалистическој общество стрдйтдм вбсна Ленин—Сталин партијатышлыс зев ы ж ы д опыт. Историческој фактјас подув вылын јарјугыда подтверждајтд марксизм-ленинизм теоріялнх правѣлност, медса передовд теоріялнх, живенннд, пыр развѣйтчыс, совершенствутчыс, выл опытдн озырмаис, выл тддмлујасдн озырмаис теоріялнх правѣлност, теоріялнх, кодд сетд боевдј руководство дејствіе выл.

„Марксистско-ленинској теоріялнх вын,—вѣставсд ВКП(б) исторіяын,—сын, мыј сјд сетд партијалыс пожанлун ориентирутчыны обстановкын, гдгдврвонны кышалыс событјејаслыс пышкдсса јтдд, возвыс аздыны событјејаслыс мундм да тддмавын не сбмын сјдс, кызд да кытчд развѣйтчдны событјејас дн, но і сјдс, кызд да кытчд најд долженд развѣйтчыны возд выл.

Сбмын партија, кодд овладејтдма марксистско-ленинској теоріялнх, вермас мунны возд уверенноја да нуддны возд рабочдј классдс.“

Руководашдј работныкы, кодд оз тдд теорія, быт лод, снтдм моз, ветлыны кималасдн, перспективјас, аслас дејствіејасын есканлун воштдмдн, сјд оз вермыс ас бдрсаис нуддны массајасдс.

Советској Сојуз — выл тпа государство, кушдм ез-на вбв человечество исторіяын. Медым успешноја вескддлыны ташдм государстводн, колдны тддчымднја командндј кадјас, кадјас, кодјас, теорія боксан јондс, колд асланым советској интеллигенција. Мј кызвыннас пдртм олдмд коммунизмыс первојја, нѣшдј фаза—социалистическој общество, пырам-нын коммунизмдн вышдј фазад. Мјан страна олд да развѣйтчд капиталистическој кышалдмын: абу

ешадс граница сайын врагјас, кодјас злддны подтыны советској власт, восстановитны СССР-ын капиталистическој строј. Сложндмдм международндј обстановкын, коммунизм стрдйтдм кузагырыс могјас возын торјдн содд кывкутдм быд руковоашдј работныкдн, мјан партијаса быд активндј дејателдн. Од вескддлыны—сјд-кб возвыс аздыны. А возвыс аздыны оз поз, он-кб тдд общество развѣтјелыс законјас. Та вбсна марксистско-ленинској теоріялнх овладејтан мог кутд дн вывти важндј тддчанлун.

Ставсоюзса Коммунистическој (болшевикјас) партија исторіялнх курс—боевдј теоретическој оружіе, коддс сетис мјан партијалы Сталинској Централндј Комитет,—арталдма ставыс медвоз мјан советској интеллигенција выл, мјан кадјас—партијндј, советској, кооперативндј, профсоюзндј, военндј кадјас выл, государственный аппаратс работныкјас выл, став выл, кодд пдртд олдмд вескддлдмлыс функцијајас мјан великдј социалистическој д е р ж а в а ын. ВКП(б) исторіялыс курс арталдма вышдј учебндј заведејтјасын велддчысјас выл, кодјаслы ковмас лонны мјан командндј кадјасдн.

Марксистско-ленинској партијалнх теоретическој подувјас составлајтдны диалектическој да историческој материализм. Тајд подувјассд усвоитдм ем обязанност мјан партијаса быд активндј дејателдн.

Мукдд јозлы кажитчд, быттд марксизм-ленинизм теоріялнх овладејтны вывти сдкыд да абу быддны вын сертыс. Абу вескыд тајд. Оз ков повны теоріяис, теорія тддмлулн — најд-вѣтана дед. Вермысн-жм и ј а н важ болшевикјас овладејтны теоріялнх, і не сбмын овладејтны, но і кушдмдн пдлзутчыны сын пролетариат победа вбсна тышын, кбт ковмыс налы ужавны да велддчыны подполжеын, јона сдкыджык условіејасын днја поколеніе дорыс. Мјан странаын, мјан кадын лдсдддма став благоприятндј условіејас сы выл, медым дугдывтдг да успешноја велддчыны. Сылы услугадн, кодд кбсјд велддчыны — печат, кыгајас, марксизм-ленинизмдн первоисточникјас, кодјас ледддны сешдм тиражјасын, кушдм јылыс ез кывлыны некор некушдм странаын, библиотекајаслнх ыжыд сет, лекција-

јас, консультаціјајас котыртдм, быд сикас курсјаслнх сет.

Велддчдм вылд став условіејас—сјн воын. Могыс сын, медым велддчыны ужавны кыга вылын индивидуалн, аслыд. Да, аслыд! Мјан партијндј организацијајас кружокјас насаждајтдмдн ылалдмдн, вунддлснны, мыј пропагандадн кружковдј форма советској строј условіејасын оз в р м ы і не должен лонны ословнјдн, главндјдн. Вдтчылысны велддчысјас лыд бдрса, велддчдм качество јылыс вундддмдн. Принудителндј пдрадокдн велддчыны заставлајтдмдн, расхалаживајтисны велддчысјас, мырфдснны налыс окоталун ужавны кыга вылын самостојателнд, асыныс политическој уровень кыпддм вылын. Неопытндј пропагандистјас, начотчикјас ез шоча костывлыны занатјесд, ыыхолашчывајтисны сылыс ловја душасд, ез кужны сувтддны вопросјас јоса, животрешшущдја, интересндја. Кружокјасдн всеобщдј да обязательндј „охват“ вѣлис кывзысјасын ескдм аслыныс гдгдврвонны общественндј развѣтјелыс законјас, аслыныс гдгдврвонны велддны марксизм-ленинизмыс подувјас, овладејтны марксистско-ленинској теоріялнх. Буржык пропагандистјаслнх опыт ез петаवлы аслас кружок пределјас сјд. Пропаганда тајд котыртдм—медса не-пріглядндј кустаршщина да выл кадјас идејно-политическоја воспитан деддылы пдлза сјдд важны оз вермы.

Упорсд должен лонны вбчдма шук кыга, учебник, марксизм-ленинизм первоисточник вылын индивидуалндј уж вылын. ВКП(б) исторіялнх курс ем дѣ сешдм основндј кыга. Марксистско-ленинској теоріялнх овладејтдмдн, колд лыдфыны произведејтјас Марксыс—Энгельсыс—Лениныс—Сталинныс. Быд советској интеллигент вермас і должен сувтддны ас вохас моглыдфыны, і зучитны і Марксыс основндј уж—„Капитал“. Ниндм поэтдымыс, вбдчыны вермытдымыс тајд могын абу.

Теоріялнх он овладејт, ледзгдн сјдс кватајтдмдн, он овладејт наскокдн. Теоріялнх пыдја овладејтны—сјд лод гдгдврвонны лыдфдмсд помдчыс, продумајтны сјдс, осмыслитны. Не „прорабатывајтны“ (тајд паскалдм термыныс шдкыда бостд ас пѣс веркдслун, термасдм, вылістыс вет-

(Помсд вѣдд 2 лѣтбокыс)

РККА-са да НКВД војскајас-са командндј, начальствујущдј составдс да красноармејецјасдс СССР срденјасдн награјтдм јылыс

Октябр 19-дд лунд СССР Верховндј Совет Президиум указдн Советској Сојузлыс дорјсан вынсд јонмддм куза правѣтелстволыс специалндј заданіејас успешноја олдмд пдртдымыс да РККА-са да НКВД војскајас частјасын боевдј, политическој да техническој подготовкајасын тддчана успехјас да достиженіејас шеддддмыс ССР Сојузса

орденјасдн лдд награјтдма-дс командирјасдс, полѣтра-ботникјасдс, инженерјасдс, техникјасдс да красноармејецјасдс-стансд 355 мортдс. Ленин ордендн награјтдма 9 мортдс, Красндј знамја ордендн — 44 мортдс, Красндј звезда ордендн — 72 мортдс, „Отвагаыс“ медалдн — 62 мортдс, „Боевдј заслугаыс“ медалдн — 168 мортдс. (ТАСС).

Героїна-лотчїцајас мунисны Москвад

Октябр 19-дд лунд Хабаровска ужалысјас колддснны „Родина“ самолотлыс героическој екіпаж. Вокзалндј площад выл чукддрмисны карса предпријатіејасыс да учрежденіејасыс уналыда делегацијајас. Москваса кад сертд 13 час 30 минут воссис женідик прдшщалндј мѣтінг. Самолотса екіпаж

нимсан выступитс Осипенко јорт. Москваса кад сертд 14 часын транспортно-Сибирској экспресс, коддн мундны героїна-лотчїцајас Москвад. вдрзддчисны мунны Хабаровској вокзалыс. Кдкјамыс лун мыстд „Родина“ самолетлнх героическој екіпаж вѣас Москвад. (ТАСС).

Хасан ты рајонын бојын участнык аслас земљакјас ордын гдстын

Т а т у ш с к о ј рајонувса Лашево сїктд (Татарској АССР)воис гдстдн колхознык бат ордас Хасан ты рајонын бојын участнык комиссар—Ахтонов јорт.

Август 2-дд лунса бојын Ахтонов јорт вбл ранітчдма да тдлысыс дыржык

олс госпиталын. Колхозныкјас ы ж ы д радлунднх встретітисны асыныс земљаксд. Најд кордм сертд Ахтонов јорт вѣсталіс Хасан ты рајонын самурајасдс пасвартдм јылыс. (ТАСС).

Чехословакијаын дтутвчдм вбсна двїженіе

Чехословакијаын паскы-да паскаліс дтутвја фронт лдсддм вбсна двїженіе. Металлистјас, строїтелјас, полиграфическој промышленностын ужалыс рабочдјас да учїтелјас бдрын договорітисны дтутвја сојуз лдсддм јылыс шдш текстылщїкјаслнх профсоюзјас.

Социалистическој партијајаслнх местндј организаци-

јајас лдсддчдны создајтны Чехословакијаын једіндј рабочдј партија. Заводітисны сорныјас і Чешској социал—демократјас партијаса руководашщдј центрјаскдд да Чешској социалистјаскдд.

Кыкнан партијаислнх руководствоыс предполагајтдны котыртны једіндј „ужалыс народлыс партија“. (ТАСС).

Кувсис М. М. Блументаль-Тамарина

Октябр 16-дд лунд, 17 час 05 минутын, Москваын, Кремлевској болныцаын кувсис СССР-са народндј артистка-орденносец Марија Михајловна Блументаль-Тамарина.

М. М. Блументаль-Тамарина кувсис сдкыд вѣсдм бдрын 80 ардс тыртгдн.

1925-дд воын Марија Михајловналы вбл прїсвоїтдма РСФСР-са заслуженндј артисткалыс званіе, 1928-дд воын—РСФСР са народндј артисткалыс званіе, а 1936-дд воын—СССР-са народндј артисткалыс званіе

Роч театр развѣтїеын

Б л у м е н т а л-Тамариналыс тддчана заслугајассд правѣтелство пасјис Ленин да Труддвдј Красндј знамја орденјасдн.

Нем жыныс унжыкбд народндј артистка сетис сценическој дејателностлы.

Омдл здорвје вылд вѣддтгд сјд активндја участвутіс общественндј олдымын, 1935-дд воын пыріс ВКП(б)-лы сочувствујущдјјас группад. Вбл бдрјдма Моссоветса депутатдн, вблїс делегатдн Советјаслнх 17-дд чрезвычайндј Всероссїјској сјезд вылын. (ТАСС).

Смелжыка овладевайтны марксизм-лени- низм теориян

(П О М).

лөдлөм, впрослыс пышкөссө гөгөрвотм), а лыффыны да серюзножа осмылывайтны лыффынсө — ташом могыс. Колө, медым быд советскөй интеллигент окотитис систематическөйа лыффысны; лыффысымн потребност должен пыры пышкөссө, лоны быдлуна привычкаын сизі, медым лун-мөд колөмөн, сизө чувствуйтис, мыл талун вундөдөс вöчны важнөй колны поэтөм делө.

Колө котырны ассыд кадтө сизі, медым сетны быдлуна часяс ас вылад ужалөмлы. Вывти уна миан виэсө бур кад вештөрдө. Ез-на велавны миан донжавны минутясөн, да не сөмын минутясөн, но і часясөн. Кад пöлзатог виэсө, ассыд уж котырны кужтөмлун, делөвитөжа ужавны кужтөмлун, ем локтор, кодлы паныд кад јөздөны пöшщадатөм тыш.

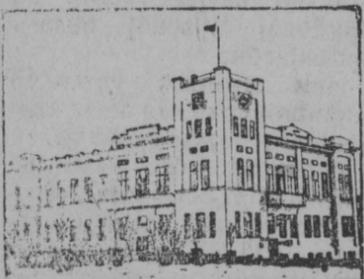
Ужавны ас вылын, овладейтны марксистско-ленинскөй теориян — вын сертыс быд советскөй интеллигентлы. А коммунизм делөлы зев ыжыд выгырышыс сыс, мыл кадряс овладейтны марксизм-ленинизм теориян, — тыдалана.

„Ме чайта, мыл м-кө ескө верми, — висталис Сталин јорт ВКП(б) ЦК-лөн 1937 вога февралско-мартовскөй пленум вылын, м-кө ескө кужим мианлыс партинөй кадряс, улысан вылидө, подготөвитны идеологическөйа да закалитны најөс политическөйа сешөм ногөн, медым најө вермины свободнөја ориентруйтчыны пышкөсса да международнөй обстановканын, м-кө ескө кужим вöчны најөс тырвыјө зрелөй ленинецясөн, марксистясөн, кодяс способнөјө рөшатны серюзнөй дшыбкястог странаын вөскөдлан впросяс, то ми разрешитим ескө сизөн миан став могяслыс өкмыс дасөд јукөнсө“.

ВКП(б) исторјалөн курс сетө миан кадряслы боевөй теоретическөй дружитө. Велөдчамөј-жө пöлзуйтчыны сизө дружитөнас, велөдчам кужөмөн, творческөйа сизөс примөнайтны, медым содтыны уна пöв коммунизмлыс успехяссө.

„Правда“, октабр 15 лун.

СССР-са КАРЯСЫН.

Чувашскөй АССР-са Чебоксары карын дом крестанина.

СССР Верховнөй Советса депутат, Кушнаренковскөй МТС-са (Башкирскөй АССР) стахановскөй тракторнөй бригадыс бригадир орденонөсө Рустам Ахмеджанович Гадылшин частө воывлө аслас бөржысыс колхозникяс да Кушнаренковскөй районуса став ужалыс јөз динө. Интересуйтчө најө олөмөн, јукөд накөј аслас стахановскөй метода уж опытясөн.

Снимок вылын: Р. А. Гадылшин бесөдуйтө Молотов нима колхозса 86 арөса колхозник — Шахмур Ислам Садыковкөд.

Чорыда кучкыны нужмасыс- јас куза

„ВКП(б) исторјалөн краткөй курс должен лоны сувтөдөма партинөй просвещенјө куза став уж центрө! Сизөс должен велөдны да усвоитны быд партинөй активист, должен велөдны партијаса быд шлен, быд комсомолец“.

Но колө шуны, мыл миан нөшта емөс сешөм јөз, кодяс ВКП(б) исторја краткөй курс велөдиг кешлө некушөма оз лөсөдчыны. Сиз, Турјаса первичнөй парторганизацијаса шленяс Клујев, Сокерин да мукөд коммунистяс ВКП(б) исторјалыс краткөй курс ни индивидуальнө оз лыффыны ни политшколас вылө оз воывны, көни мунө коллективнөја лыффын. Клујев да Сокерин шудны: „өни нөшта ВКП(б) исторја краткөй курслөн торја кыга абу, а кор воас кутам воывны. Лөсөдчыны сы кешлө миан абу быт, ми-

сиз төдам ВКП(б) исторјатө“.

Ташөм сорныс Клујев-лөн да Сокерин-лөн лөө не вескыд. ВКП(б) исторјалыс краткөй курс торја кыгаын виччысөмөн, петкөдлам нужмасөм сизө ценнөй материалө пыдысан велөдиг кешлө лөсөдчөмын. Колө гөгөрвоны, мыл „кружок-јасын локтан занатјөяс успехлөн основнөй условијөяс ем ВКП(б) исторја краткөй курслыс главајас воывыв индивидуальнө лыффын“.

Ташөм зазнайтчыс да нужмасыс јөз кузаныс колө чорыда кучкыны. Кад-нын гөгөрвоны быд коммунистлы, быд комсомолецлы, мыл мианлөн ставнымлөн мог — серюзнөја лөсөдчыны ВКП(б) исторја пыдысан велөдиг кешлө. Луныс-лун музлытөг нуөдны аскөдны партинөй велөдчөм.

А. ПРОГОВ.

Руководствоө воис вылө јөз

Октабр 18-өд лунө Јемдин НСШ бердса комсомольскөй организацијалөн вөли отчетно-бөржысан собранијө, көни медвозза впросөн комсомолецяс кывзисны отчет комитет уж жылыс. Комитетса секретар Кызродева јорт отчетнөй доклад куза, 29 комсомолец пыс сорытис 10 комсомолец, на пыс өкмысыс том комсомолецяс, кодясөс примитөма сөмын-на колан во.

Кыз докладыс сизөкөн і сорнијасыс тыдовтчис, мыл гажө отчетнөй кадколастын комсомольскөй организација шөдөдөс гырыс вермөмјас. Но сикөд шөщ емөс уна тырмытөмторјас, код вылө комсомолецяс сувтисны критическөйа да сеталисны уна практическөй предложөнјөяс вылө составлы воөд ужалөм куза. Комитетлыс ужсө лыффысны удовлетворительнөјөн.

Комсомольскөй комитетлыс состав бөрјисны 5 мортгыс. Тупкөса (гуга, гөлдөсујтөмөн комитет состав лөисны учительница Кодањева јорт, старшөй пионер вожатөј) Логинава јорт да школаын медбур велөдчысяс Выборов, Васильев да Шепетева јортяс.

Собранијө помасөм бөрын вөли комсомольскөй комитетлөн медвозза заседанијө. Вөссөн гөлдөсујтөмөн комитетса секретарөн бөрјисны Кодањева јортөс, секретарөс первојја вежысөн Логинава јортөс, секретарөс мөдөд вежысөн Выборов јортөс.

Вөрлеэдем мунөм куза октабр 20-өд лун кешлө С В О Д К А (IV-өд кызрталыс)

Вөрпунктјас	тыртөм. %		5 лунја б		Ужыл. вын	
	пөрө дөма	кыс-көма	пөрө дөм	кыс-көм	пөрө дчыс	кыс-вөв.
Мешура	4,0	8,7	1,0	2,1	9	14
Коин	5,5	10,6	0,9	1,5	25	8
Турја	2,8	6,8	0,4	2,3	6	5
Чуб	1,1	3,2	0,4	1,2	5	7
Серегово	1,3	2,1	0,6	0,5	4	2
Межөг	1,5	1,3	0,2	0,5	5	—
Гам	1,3	0,5	0,5	0,1	3	9
От	3,1	5,6	0,7	—	7	—
ЛПХ пагта	2,5	4,6	0,5	1,0	64	43

Октябрскөй революција XXI-өд годовшциналы производственнөй пөдарокјас

Соскаса „Ленин тујөд“ колхозыс колхозникяс ыжыд кыпыдлуөн лөсөдчөны встретитны Октябрскөй революцијалыс XXI-өд годовшцина. Вөрлеэзан план тыртөмын вермөмјас шөдөдөм куза најө петисны октябрвоывывса ордысөмөд да ас выланыс бөгтисны со кушөм конкретнөй објазательствојас:

1. Öни-жө мөдөдны вөрө тырмымөн договор серти уж вын да вөвјас.

2. Октабр 25-өд лун кешлө помавны вөрлеэзиг кешлө лөсөдчана ужјас.

3. Нојабр 7-өд лундө

Великөй октябрлы пөдарок пыдди договор серти колхозлыс вөрлеэзан план тыртөны пөрөдчөмын 20 прөцент вылө да кыскасөмын 5 прөцент вылө.

4. Уж вын бура сувтөдлөм куза да вөрың ужалысјас пөвсын социалистическөй ордысөм котыртөм куза мөдөдны вөрө 80 прөцент вылө колхоз правленјөсө шленјасөс.

Тажө став показателјас кузаныс чукөтисны ордысөны Клим Ворошилов нима колхозыс колхозникясөс.

Г. КОНОВАЛОВ.

Локтөны тыр вермөмөн

Визса „добровольц“ колхоз государственнөй поставкяса мынтөмын Великөй Октябрскөй празник кешлө локтө тыр вермөмөн. Јл, јөв, картопель, турун, шабди көјдыс да вурун колхозлөн мынтөма 100 прөцент

вылө. Öни колхозын мунө шабди кудель карөм, көдөс сизөк-жө мөдөдны ештөдны локтан лунјасө да мынтыны государственвоы Октябрскөй празникөс.

МАНОВ.

Испанијаын троцкистскөй шпионјас вылын суд

Испанијаын öни мунө судебнөй процесс ПОУМ-лөн троцкистско-фашистскөй организацијаса главарјас вылын. Суд воөд сувтис фашистскөй најмитјаслөн банда, кодяс сувтөдлисны асланыс целөн өвергнитны Испанијаын республиканскөй стрөј.

Шагыс-шагө судебнөй процесс вылын ердөсө троцкистскөй шпионјаслөн гнуснөй преступленјөясыс. Троцкистјас нуөдөлысны подрывнөй уж испанскөй армиялы да сизө командованијөлы паныд. Најө систематическөйа снабжатисны фашистскөй интервентјасөс да Франкоөс республиканскөй армия да республикаын военнөй промышленност жылыс шпионскөй өведөнјасөн. Поумовөсјас пөвсын унаөн вөлины германјаса фашистскөй тайнөй полицјалөн платнөй агентјасөн. 1937-өд вога мајын тајө бандаса шленјаснас Барселонаын вөли котыртөма кровавөј мјатөж.

Процесс вылын помалөма мыжданајасөс допроситөм.

(ТАСС).

Шабди кудель сөдәйтисны сөдтөдөн

Ајкинаса „Выл туј“ колхоз Октябрскөй празниклы пөдарок пыдди районын мед војдөр сөдәйтис шабди кудель контрактационнөй договор серти сөдтөдөн 16 килограмм унжык. Качество серти шабди кудель бур, шөркода мунис 9-өд номерөн.

К. КАЛЫМОВ

Вескөдөм

Октабр 19-өд лунса „Вөзө“ газетын первојја листбөкас „Пөдучилишсөса комсомольскөй организацијалөн отчетно-бөржысан собранијө“ ставтаын лөдөма дшыбка. Секретарөс мөдөд вежысөн лөи бөрјөма Волков пыдди, колө лыффыны Суворов јортөс.

РЕДАКЦИЈА.

Отв. редактор

Н. ЛАПИН.